

วัดในเขตตำบลโคกหม้อ

วัดอมรินทร์าราม (วัดตาล)

วัดอมรินทร์าราม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 1 ตำบลโคกหม้อ
ข้างกรมการทหารช่าง จังหวัดราชบุรี แต่ครั้งไหนไม่มีหลักฐาน
แน่นอน ทราบจากผู้สูงอายุว่าวัดนี้สร้างก่อนที่เมืองราชบุรีจะย้าย
จากฝั่งวัดมหาธาตุวรวิหาร มาอยู่ฝั่งตรงข้ามของแม่น้ำแม่กลอง คือ
กรมการทหารช่างในปัจจุบันนี้ แต่พอประมาณได้ว่า เริ่มสร้างวัดนี้
ราวปีกุน สัปตศก จุลศักราช 1177 พุทธศักราช 2358 ก่อนสร้างเมือง
ราชบุรีใหม่เล็กน้อย โดยเจ้าพระยาวงศาสุรศักดิ์ (แสง วงศาโรจน์)
ต้นตระกูลวงศาโรจน์ สมุหกลาโหม ในสมัยนั้นเป็นผู้สร้างโดยท่าน
เจ้าพระยาผู้เป็นผู้นำราชการเมืองราชบุรี คนที่ 2 ยังมีบรรดาศักดิ์
เป็นพระยามรินทร์ทราษย์ในสมัย รัชกาลที่ 1 ถึง รัชกาลที่ 2
เมื่อสร้างแล้วคงให้ชื่อว่า “วัดตาล” เพราะที่วัดนี้ เป็นที่ค้าขาย
น้ำตาล ตามจดหมายเหตุของพระครูวินัยธรรม (อินท์) เขียน
ตามคำของพระสมุทรมณี ว่า เดิมวัดนี้เป็นป่ารกเป็นที่อาศัย
ของภิกษุจรจัดและคฤหัสถ์ผู้ร้าย ฆีปีศาจดุร้าย ท่านจึงให้
อุปัฏฐากแผ้วถางทำความสะอาดและนำชื่อพระยามรินทร์ทราษย์
มาตั้งเป็นชื่อวัด ว่า “วัดตาลอมรินทร์” แต่ชาวบ้านยังคงเรียกว่า
“วัดตาล”

วัดพญาไม้

จากตามคำบอกเล่า ของผู้เฒ่าผู้แก่ ท่านไม่ได้ระบุถึง
ชื่อ พระยาผู้สร้างวัดนี้ว่า ท่านมีชื่อเรียงเสียงนามว่าอะไร เล่ากัน
แต่เพียงว่า ท่านเกิดที่ตำบลนี้ ท่านจึงได้เลือกเอาทำเลถิ่นเกิด
ที่อยู่ใกล้แม่น้ำแม่กลองตอนเหนือของเมืองราชบุรีเล็กน้อย ให้เป็น
ที่ตั้งวัดที่ท่านจะสร้าง (ที่เลือกเอาส่วนที่ติดกับริมแม่น้ำ คงเป็น
เพราะสมัยก่อนนี้ ใช้สัญจรไปมาทางน้ำกันเป็นหลัก) แล้วท่านก็
ลงมือสร้างจนเสร็จ ชาวบ้านจึงตั้งชื่อวัดนี้เอาไว้ว่า “วัดพระยาใหม่”
เนื่องมาจากภูมิประเทศของบริเวณที่สร้างวัดตั้งอยู่นั้น ห่างจาก
ความเจริญของตัวเมืองราชบุรี ชาวบ้าน และศรัทธาของวัดจึงมีไม่
มากนัก จะมีเพียงชาวบ้านดั้งเดิมในพื้นที่ๆ มีอยู่เท่านั้น วัดจึงอยู่
อย่างเงียบสงบนานวันเข้า ชื่อ “วัดพระยาใหม่” ที่ชาวบ้านเรียก
ขานกัน ก็ได้เพี้ยนกลายเป็นจากชื่อเดิม ตามลำเนียงของพื้นบ้าน
จนกลายเป็นชื่อใหม่ว่า วัดพญาไม้ เหมือนอย่างในปัจจุบัน
วัดพญาไม้ ได้รับการจัดขึ้นทะเบียนในภายหลังให้เป็นวัดในกรม
ศาสนา เมื่อปีพุทธศักราช 2423 หลังจากที่ได้เป็นวัดของชาวบ้าน
มาแล้วไม่ทราบว่ามีปี โดยมีพระอาจารย์ หลวงปู่จันทร์ จนทโสโร
(พระครูธรรมเสนา) ซึ่งเป็นเจ้าคณะสงฆ์แขวงเมืองราชบุรี
เป็นเจ้าอธิการองค์แรก 2423

วัดศิริเจริญเนินหม้อ (วัดโคกหม้อ)

ครั้งสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้สร้างเมืองขึ้นที่ทางฝั่งตะวันออกกำแพงเมืองยังปรากฏอยู่ แต่ต่อมาราวปลายรัชกาลที่ 5 ได้จัดตั้งกองพลทหารขึ้นภายในกำแพงเมืองนี้ ซึ่งปัจจุบันเป็นกรมการทหารช่างจึงย้ายเมืองหรือศาลากลางจังหวัดไปอยู่ฝั่งตะวันตกเยื้องกันกับตัวเมืองครั้งรัชกาลที่ 2 แท้จริงนั้นตัวเมืองราชบุรีดั้งเดิมก็เคยอยู่ทางฝั่งตะวันตกมาก่อนแล้ว การที่ย้ายเมืองมาอยู่เสียฝั่งตะวันออกในสมัยรัชกาลที่ 2 อาจจะเป็นเพราะเห็นว่า เวลาที่ข้าศึกจากประเทศทางทิศตะวันตกยกมารุกราน มักต้องใช้บริเวณทุ่งเขาหรือเหนือๆ ขึ้นไปเป็นยุทธภูมิไม่สะดวกแก่การตั้งทัพรับหรือถอยในเมื่อมีแม่น้ำใหญ่ขวางอยู่หลังตัวเมืองราชบุรี ในครั้งสมัยศรีอยุธยายังมีร่องรอยและเทินดินกำแพงเมืองอยู่เหนือศาลากลางจังหวัด แต่ราวหลังวัดพระศรีรัตนมหาธาตุราชบุรีขึ้นไปจนทุกวันนี้จัดเป็นท้องที่ตำบลเจดีย์หักและตำบลหลุมดินส่วนหนึ่งของเทินดินกำแพงเมืองสมัยศรีอยุธยาได้ถูกถมเป็นถนนสายที่ผ่านไปยังเขา วัดที่สร้างขึ้นในสมัยโบราณทั้งที่เป็นวัดร้างและวัดมีพระสงฆ์ ยังมีปรากฏอยู่หลายวัดในที่นี้จะกล่าวถึงวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแม่กลองตรงข้ามหน้าเมืองราชบุรีสมัยศรีอยุธยาที่ราวตำบลหลุมดินอยู่เหนือตัวเมืองราชบุรีสมัยรัชกาลที่ 2 คือกรมทหารช่างในปัจจุบันนี้ขึ้นมาราว 2 กม.วัดนี้เรียกกันโดยทั่วไปว่าวัดโคกหม้อ แต่เมื่อมีชานานนี้เปลี่ยนใหม่เรียกว่า วัดศิริเจริญเนินหม้อ

วัดบางลี่เจริญธรรม

วัดบางลี่เจริญธรรม ตั้งอยู่เลขที่ 115 หมู่ที่ 4 ต.โคกหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ 21 ไร่ 2 งาน 23 ตารางวา อาณาเขตทิศเหนือจดที่เอกชน ทิศใต้จดทางสาธารณะ ทิศตะวันออกจดเขตที่ดินของทางการรถไฟ ทิศตะวันตกจดแม่น้ำแม่กลองนอกจากนี้มีอาคารเสนาสนะต่างๆ ดังนี้ โรงครัว 1 หลัง อาคารศูนย์การเรียนนอกโรงเรียน ศาลาท่าน้ำ ศาลาหน้าเมรุ เมรุลอย ปุชนิยวัตถุ มีพระประธานประจำอุโบสถ สร้างเมื่อสมัยอยุธยา พระบิรवारอุโบสถก็สร้างในสมัยเดียวกัน 8 องค์ พระศรีอริยเมตตรัย 1 องค์ พระพุทธรูปโบราณรัตนโกสินทร์ 1 องค์ พระพุทธรูปลีลาประดิษฐาน ที่ลานหน้าอุโบสถ 1 องค์ วัดบางลี่เจริญธรรมตั้งเมื่อ พ.ศ.2360 วัดบางลี่เจริญธรรมไม่ปรากฏหลักฐานแน่นอนว่าใครเป็นผู้ก่อสร้าง บริเวณวัดมีต้นยางใหญ่สูงประมาณ 50 เมตร ความใหญ่ 5 เมตร เพราะในสมัยก่อนนิยมปลูกไม้ยางคู่กับการสร้างวัด ในปัจจุบันนี้ยังมีต้นยางใหญ่เป็นหลักฐานอยู่ในบริเวณวัดได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2518 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร

